

סקר חסכונות המשפחה 1957/58¹

(תוצאות ראשונות)

בדו"ח בנק ישראל 1958 פורסמה תמצית ראשונה מהנתונים שנתקבלו מסקר חסכונות המשפחה 1957/58, ולהלן מובאים נתונים אלו בפירוט יותר גדול בצירוף הסברים קצרים. בתודשים הקרובים יתקבלו תוצאות נוספות מסקר זה הנמצאות כיום בעיבוד. התוצאות יחד עם ניתוח מפורט ומקיף יתפרסמו באחד מסקרי בנק ישראל.

1. החיסכון

(א) רמת החיסכון

החיסכון ליחידת חקירה של שכירים בשנת הסקר היה כ-170 ל"י במוצק — כ-6 אחוזים מההכנסה הפנוייה. לגבי יחידות החקירה הבודדות קיימים הבדלים די ניכרים בחיסכון. אצל כשני שלישים מיחידות חקירה אלו נוצר חיסכון חיובי, כלומר שהוציאו לתצרוכת פחות מן ההכנסה; אצל רבע מיחידות החקירה הסתכמה השנה בחיסכון שלילי, כלומר הוציאו לתצרוכת יותר מהכנסתן, וכעשירית מהמשפחות לא חסכו בכלל.²

(ב) הגורמים המשפיעים על רמת החיסכון

הגורם העיקרי המשפיע על רמת החיסכון הוא רמת ההכנסה. יחידות החקירה של שכירים שהכנסתן הפנוייה היא כ-3,000 ל"י חוסכות במוצק כ-100 עד 200 ל"י, בעוד שהיחידות שהכנסתן הפנוייה היא כ-6,000 ל"י חוסכות כ-500 ל"י. כן עולה אחוז החיסכון מההכנסה (שיעור החיסכון) עם עליית ההכנסה, אולם במתינות יחסית. בקבוצות ההכנסות הפנויות שבין 2,000 ל"י ל-8,000 ל"י נע שיעור החיסכון בין 4 ל-9 אחוזים. תקבולים חד-פעמיים (כגון פיצויים מגרמניה, ירושות

¹ הסקר תוכנן ונוהל על-ידי ועדה המורכבת מנציגי בנק ישראל, המכון למחקר חברתי שימושי, מרכז פאלק למחקר כלכלי בישראל והלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. כן פעלה ועדה מייעצת מנציגי מוסדות מחקר, האוניברסיטה העברית, בנקים ועוד.

² נתוני החיסכון המובאים כאן אינם ניתנים להשוואה ישירה עם החיסכון האישי המתקבל מהחשבונות הלאומיים: (א) הבדלים בהגדרות החיסכון. למשל, החיסכון שבסקר הוא לפני ניכוי פחת על הדירות שבבעלות המשפחות; לעומת זאת הוא בניכוי תקבולים חד-פעמיים מחוץ לארץ, כגון פיצויים חד-פעמיים. (ב) הבדלים בהגדרת אוכלוסיית המשפחות שאליה מתייחס הסקר — החיסכון שבסקר מתייחס למשפחות באוכלוסייה העירונית היהודית בלבד. (ג) הסקר אינו כולל את חיסכון הממשלה, המוסדות שלא למטרת רווח ואת החברות בע"מ.

וכו') משפיעים על רמת התצרוכת במידה הרבה יותר קטנה. ניתוח השפעת הפיצויים האישיים מגרמניה, מראה שמלירה הכנסה שוטפת מוציאים לתצרוכת (כולל נכסי תצרוכת בני קיימא) פי שלושה וחצי בערך, מאשר מלירה המתקבלת כהכנסה חד-פעמית.

נתוני הסקר מראים שרמת החיסכון מושפעת גם מהמעמד הכלכלי של ראש היחידה. בין השכירים מוצאים, שהמנהלים ובעלי המקצועות החופשיים חוסכים כ-340 ל"י, הפקידים והפועלים המקצועיים כ-170 עד 180 ל"י (בסביבות הממוצע) ופועלים בלתי מקצועיים כ-80 ל"י בלבד. ברור שהבדלים אלה קשורים במידה רבה בהבדלים ברמות ההכנסה של קבוצות אלה, כי בעוד שההכנסה הממוצעת של המנהלים היא כ-4,500 ל"י, הרי הכנסתם הממוצעת של הפועלים הבלתי מקצועיים היא כ-1,900 ל"י.

בשלב יותר מאוחר תיבדק מידת ההשפעה של גורם המעמד הכלכלי כשלעצמו, על רמת החיסכון, וכן השפעתם של גורמים אחרים, כגון: הגיל של ראש יחידת החקירה, הוותק בארץ וכד'.

(ג) הרכב החיסכון

1. חיסכון חוזי וחיסכון לא-חוזי

החיסכון החוזי, שבו חוסכות יחידות החקירה באופן סדיר על-פי התחייבות לזמן ארוך, נפוץ מאוד בישראל ובמדינות אחרות. הסקר מראה שבקרב משפחות השכירים מצוי החיסכון החוזי אצל 3 מתוך כל 4 יחידות חקירה, והוא מגיע בממוצע ל-157 ל"י (או כ-90 אחוז מסך החיסכון של הקבוצה). החיסכון החוזי השכיח ביותר בארץ הוא התשלום לקופות התגמולים. באנגליה ובארצות הברית סעיף זה הוא פחות שכיח, ולעומתו נפוץ שם הרבה יותר, החיסכון החוזי לביטוח חיים.

החיסכון החוזי של השכירים מהווה כ-5 אחוזים מהכנסתם, ואחוז זה אינו מושפע במידה רבה מהמעמד הכלכלי, הוותק בארץ, ובקבוצות ההכנסה השונות אין הוא משתנה באותה מידה כמו שמשתנה האחוז של סך כל החיסכון. בקבוצות ההכנסה הנמוכות, החיסכון החוזי הוא כ-3 אחוזים ובקבוצות ההכנסה הגבוהות כ-6 אחוזים מההכנסה הפנויה.

החיסכון החוזי מקובל פחות אצל העצמאים, המשקיעים את חסכוניהם בעסקיהם.

החיסכון הלא-חוזי (הפקדות בבנקים, השקעות בניירות ערך, בדיור וכד') הוא כמעט מבוטל אצל השכירים, ומצוי רק בשכבות ההכנסה הגבוהות ביותר. למשל אצל שכירים בעלי הכנסה פנויה של כ-6,000 ל"י, מהווה החיסכון הלא-חוזי כרבע מסך החיסכון.

2. חיסכון בנכסים פיזיים וחיסכון כספי

אחד המרכיבים החשובים של החיסכון הוא ההשקעה בנכסי דלא ניידים. סעיף זה נכלל בחיסכון, היות והוא מייצג תוספת לנכסים קבועים של יחידת החקירה מבחינת הלחץ על שוק הסחורות של המשק. סעיף זה דומה להוצאות על תצרוכת ועל נכסי צריכה בני קיימא. סעיף ההשקעה בנכסי דלא ניידים עולה בגודלו על סך החיסכון, כך שבסיכום מוציאות יחידות החקירה העירוניות על סחורות ושירותים (כולל השקעות בנכסי דלא ניידים) סכומים העולים על הכנסותיהן.

סעיף ההשקעה בנכסי דלא נידי, גדול במיוחד אצל העולים החדשים; בעוד שאצל שכירים ותיקים ילידי אסיה ואפריקה היוו ההשקעות בנכסי דלא נידי כ-7 אחוזים, הרי אצל העולים החדשים הן היוו 18 אחוזים מההכנסה הפנויה.

למימון ההשקעות בנכסי דלא נידי (בעיקר רכישת דירה), המהוות חלק ניכר מההוצאות, מקבלות יחידות החקירה הלוואות באמצעות הממשלה, מבנקים, קבלנים ומאגשים פרטיים. יחידות החקירה לווה גם למטרות אחרות, כגון לקניית נכסי צריכה בני קיימא. בסך הכל מהווה סעיף קבלת חובות כ-11 אחוזים מהכנסתם הפנויה של השכירים, בעוד שסעיף פירעון החובות מגיע ל-6 אחוזים בלבד, ומכאן שיחידות החקירה מגדילות את חובותיהן.

סעיפי קבלת חובות ופירעון חובות אינם כוללים הלוואות שיחידת החקירה נותנת או חובות שפורעים ליחידת החקירה. לכן אין להגיע מנתונים אלה לשינוי הנקי בסך ההתחייבויות של יחידות החקירה, אולם יש להניח שלהלוואות הניתנות על-ידי יחידות החקירה אין חשיבות בהתחייבויות של יחידות החקירה.

3. פיצויים מגרמניה

ככדי לבדוק את השפעת הפיצויים מגרמניה על נוהגי צריכה וחיסכון, הושונו נוהגי הצריכה של יחידות החקירה שקיבלו פיצויים חד-פעמיים בשנת הסקר, עם יחידות חקירה יוצאות אירופה ואמריקה שלא קיבלו פיצויים. ההבדלים בנוהגי יחידות החקירה יוחסו לעובדת קבלת הפיצויים. אך כיוון ששני סוגי המשפחות שונים ברמת ההכנסה הפנויה (ההכנסה של מקבלי הפיצויים היא יותר גבוהה), הועלו ההוצאות של יחידות החקירה שלא קיבלו פיצויים, באופן פרופורציונאלי להבדלים ברמות ההכנסה שלהן לגבי מקבלי הפיצויים. בחישוב זה יש אומנם אי דיוק, אבל אין לשער שהוא גדול. התוצאות מראות שסכום הפיצויים התחלק פחות או יותר בצורה שווה בין קניית סחורות ושירותים לבין שימושים בלתי אינפלציוניים כגון הפקדה בבנקים, רכישת ניירות ערך, פירעון חובות וכו'. התוצאות מצביעות על הנוהג בשנת הסקר בלבד, וייתכן שחלק מיתרת הסכום, שנשאר בצורה נזילה, יוצא לסחורות ושירותים בשנה או בשנתיים שלאחר קבלת הפיצויים.

מסכום הפיצויים שהופנו לקניית סחורות ושירותים הוצאו כ-17 אחוזים לצריכה שוטפת, 9 אחוזים לרכישת נכסי צריכה בני קיימא וכ-20 אחוז הושקעו בנכסי דלא נידי. משקלם של מקבלי הפיצויים, בתוך כלל יחידות החקירה העירוניות, הוא כ-4 אחוזים.

מתוך תוצאות הסקר מתברר שהפיצויים השפיעו במידה קטנה ביותר על הצריכה השוטפת של כלל המשפחות העירוניות (ההוצאה בסעיף זה, שאפשר לייחס לפיצויים, מסתכמת באחוז אחד בלבד מסך הצריכה). לעומת זאת היתה לקבלת הפיצויים השפעה של 8 עד 9 אחוזים על סעיפי ההשקעה בנכסי דלא נידי ובנכסי צריכה בני קיימא. הצריכה השוטפת של יחידות החקירה שקיבלו פיצויים עלתה ב-20 אחוז, וההוצאה לנכסי צריכה בני קיימא עלתה ב-200 אחוז בקירוב. לכן היתה השפעתם של מקבלי הפיצויים על ההוצאות לצריכה שוטפת, של כלל יחידות החקירה, קטנה יותר מאשר על ההוצאות לנכסי בני קיימא.

פיצויים אישיים מגרמניה והשימוש בהם, 1957/58

(משפחות שכירים עירוניות)

השימוש בכספי הפיצויים האישיים			אחוזים מן ההכנסה הפנויה			
אחוז מסך כל ההוצאה של יחידות החקירה העירוניות	אחוז הפיצויים האישיים מסך הכל *	בל"י	אחוז מההכנסה הפנויה (1)-(2)	אחרים	מקבלי פיצויים	
(6)	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
			100.0	100.0	100.0	ההכנסה הפנויה
1.0	17.1	558	16.1	86.7	102.8	צריכה שוטפת
9.0	9.4	305	8.8	4.8	13.6	קניית נכסי תצרוכת בני קיימא
8.4	19.5	634	18.3	9.3	27.6	השקעה בנכסי דלא נידי
83.3	45.2	1,473	42.5	0.4	42.9	חיסכון נזיל

הערה כללית: האחוזים אינם מסתכמים ב-100 מאחר שב-100 לא נרשמו כל סעיפי ההוצאה. * סכום הפיצויים החד-פעמיים, כממוצע ליחידת חקירה שקיבלה פיצויים, היה כ-3,200 ל"י.

2. ההכנסה

(א) ההכנסה הממוצעת

ההכנסה הממוצעת ברוטו, לפני תשלומי המסים, הגיעה ב-1957/58 ל-3,200 ל"י, וההכנסה הפנויה (לאחר הפחתת מס הכנסה, יהב מגן וביטוח לאומי) ל-2,800 ל"י, שהן 86.5 אחוזים מן ההכנסה הממוצעת ברוטו. בהשוואה לסקר 1954¹ עלתה ההכנסה ברוטו ב-28 אחוזים וההכנסה הפנויה ב-22 אחוזים. ההכנסה הפנויה עלתה במידה יותר קטנה מההכנסה ברוטו, הואיל וב-1954/55 לא היה קיים "יהב מגן" ו"ביטוח לאומי".

(ב) ההכנסות לפני תשלום המסים ואחרי תשלום המסים

כתוצאה מן המיסוי הפרוגרסיבי, ובמיוחד של מס ההכנסה, ירד חלקן של המשפחות המרוויחות מעל 5,000 ל"י, מ-15.8 אחוזים בהכנסה ברוטו ל-8.9 אחוזים בהכנסה הפנויה. בקבוצות ההכנסה של 3,000 ל"י עד 5,000 ל"י קיים הפרש מסוים בין שתי ההכנסות, ובעוד ש-31.3 אחוזים מכלל יחידות החקירה מרוויחות ברוטו סכום זה, הרי רק 28.6 אחוזים מן המשפחות מגיעות להכנסה פנויה מסכום זה. בקבוצות ההכנסה הנמוכות יותר, שונה המצב לחלוטין, ובכל קבוצת הכנסה פנויה עולה אחוז יחידות החקירה על האחוז בקבוצות המקבילות של הכנסה ברוטו.

¹ קיימים הבדלים קטנים בהגדרת ההכנסות והאוכלוסייה בשני הסקרים, אך הבדלים אלו אין בהם כדי לשנות את תוצאות ההשוואה. ראה: מ. זנדברג — התחלקות ההכנסות בישראל בשנת 1954. המכון למחקר חברתי שימושי, ירושלים 1956.

אולם בעוד שההפרש בין שני סוגי ההכנסה מצטמצם ל-0.7 אחוזים בקבוצות ההכנסה עד 1,500 ל"י, הרי בקבוצת הכנסה בין 2,500 ל"י עד 3,000 ל"י מסתכם ההפרש ב-4.6 אחוזים. ביחס לשכירים התוצאות דומות מאוד, למרות העובדה שרמת אי השוויון בהתפלגות ההכנסות קטנה יותר אצל השכירים מאשר בכלל האוכלוסייה. מדד אי השוויון ג' ביחס להתפלגות ההכנסות הפנויות, הוא 3.8 אצל השכירים, לעומת 4.3 בכלל האוכלוסייה. ההפרש בין שני המדדים מגיע איפוא ליותר מ-10 אחוזים.

(ג) רמת ההכנסה של המעמדות הכלכליים השונים

בין המעמדות הכלכליים השונים קיימים הבדלים ניכרים בהכנסה הממוצעת. הבדלים אלה בולטים במיוחד בהכנסה ברוטו, אך גם בהכנסות הפנויות ישנם הבדלים. המס הממוצע שחושב לשכירים הוא קטן מן המס הממוצע שחושב לעצמאים בגלל הסיבות הבאות:

(1) הפיזור הגדול יותר בהתפלגות ההכנסות של העצמאים, שכתוצאה ממנו שיעורי מס ההכנסה הפרוגרסיביים מגדילים את המס הממוצע שלהם, בהשוואה לשכירים בעלי הכנסה ממוצעת דומה.

(2) כיוון שבשביל השכיר משלם גם המעביד אחוז מסוים מן השכר לביטוח לאומי, הרי שמתקבל ששיעור המס שמשלם העצמאי לביטוח לאומי (הכולל את כל הסכום שהוא צריך לשלם לביטוח לאומי) עולה על התשלום של השכיר.

(3) לשכירים מתיר חוק מס הכנסה "ניכוי יציב" בשיעור של 5 אחוזים מהכנסתם הכוללת, תמורת הוצאות השכירים בקשר ליצירת הכנסותיהם. הוצאות דומות מנוכות מהכנסת העצמאי עוד בשלב קודם במסגרת הוצאות העסק וכד'.

(4) לזוג עובד מתיר חוק מס הכנסה ניכוי נוסף של 550 ל"י, מבלי להבדיל בין שכיר לעצמאי, אולם כיוון שמספר הזוגות העובדים יותר גדול בקרב השכירים, הרי שהם נהנים יותר מניכוי זה.

בלוחות 2 ו-4 חולקו יחידות החקירה ל-11 קבוצות של מעמדות כלכליים שונים—5 שכירים, 4 עצמאים ו-2 "אחרים". מבחינת רמת ההכנסה הממוצעת ברוטו אפשר לקבצם בשלוש הקבוצות הבאות.

(1) בעלי הכנסה ממוצעת ברוטו מעל 5,000 ל"י. מעבידים המעסיקים 4 עובדים ויותר (כ-8,400 ל"י), עצמאים בעלי מקצועות חופשיים (כ-6,000 ל"י), שכירים-מנהלים ובעלי מקצועות חופשיים (כ-5,600 ל"י) וחברי קואופראטיבים (כ-5,100 ל"י). ההכנסה הפנויה בקבוצה זו היא בין 4,300 ל"י ל-5,100 ל"י, דהיינו, בממוצע כ-75 אחוזים מההכנסה ברוטו.

(2) בעלי הכנסות בינוניות סביב ל-3,200 ל"י. עצמאים ללא מקום עסק קבוע (כ-2,900 ל"י), עצמאים אחרים (כ-3,300 ל"י), פקידים (כ-3,700 ל"י) ופועלים מקצועיים (כ-3,000 ל"י). הכנסתם הפנויה של מעמדות אלה נעה בין 2,300 ל"י ל-3,300 ל"י, שהיא כ-88 אחוזים מההכנסה ברוטו.

¹ המדד מחושב לפי הפרשים הקיימים בין אחוז ההכנסה של קבוצות ההכנסה השונות, לבין אחוז ההכנסה שהיה צריך להיות להן, לוא היו ההכנסות מתפלגות באופן שזה.

(3) בעלי הכנסות נמוכות. פועלים בלתי מקצועיים (כ-2,000 ל"י), פנסיונרים (כ-2,200 ל"י) ונתמכים (כ-1,100 ל"י). הכנסתם הפנוייה של מעמדות אלה, זהה כמעט עם הכנסתם ברוטו והיא מגיעה בממוצע ל-95 אחוזים ממנה.

מבחינת התפלגות ההכנסה ברוטו, יש לציין את הריכוז הרב (51 אחוזים) של חברי קואופראטיבים בקבוצת ההכנסה בין 4,500 ל"י ל-7,500 ל"י, וכי אין אף חבר אחד בקואופראטיב שהרוויח פחות מ-2,000 ל"י.

בהשוואת בעלי המקצועות החופשיים העצמאיים עם בעלי המקצועות החופשיים השכירים שאליהם צורפו גם המנהלים השכירים, מתברר ש-58 אחוזים מן השכירים מרוויחים מעל 5,000 ל"י, בעוד שבקרב העצמאים מרוויחים סכום זה רק 48 אחוזים. מצד שני מרוויחים כ-30 אחוז מבין העצמאים יותר מ-7,500 ל"י, לעומת 20 אחוז בין השכירים.

כ-54 אחוזים מכל הנתמכים והפנסיונרים, מרוויחים פחות מ-1,000 ל"י לשנה. הפיזור בקרב הפועלים הבלתי מקצועיים יותר גדול, וביניהם 55 אחוזים בעלי ההכנסות הנמוכות ביותר מצויים בתחום של עד 2,000 ל"י הכנסה ברוטו.

בקבוצת המעמדות בעלי ההכנסה הבינונית, הפיזור יותר גדול מאשר בין יתר המעמדות, ותופעה זו בולטת בעיקר אצל העצמאים ללא מקום עסק קבוע.

מבין המעבידים המעסיקים 4 עובדים ויותר, מרוויחים כ-61 אחוזים יותר מ-5,000 ל"י, אם כי הפיזור ביניהם גדול למדי.

(ד) רמת ההכנסה של עולים ותיקים, יוצאי אירופה ויוצאי אסיה

בלוח 3 חושבו ההכנסות הממוצעות של שכבות אוכלוסייה שונות בהתאם ליבשת העלייה והוותק בארץ. קיים פער ניכר בין הכנסות העולים והוותיקים, ופער זה הולך וגדל עם אורך תקופות הוותק. ההכנסה הממוצעת ברוטו של הוותיקים (עולים לפני 1948) היא כ-4,100 ל"י, בעוד שההכנסה הממוצעת של העולים שעלו בתקופה 1948 עד 1954 היא כ-2,600 ל"י, ושל העולים החדשים יותר היא כ-1,600 ל"י. ההכנסה הממוצעת של ילידי הארץ הגיעה ל-3,400 ל"י, בעוד שכאמור, ההכנסה הממוצעת בכלל האוכלוסייה הגיעה ל-3,200 ל"י.

פער דומה קיים בין יוצאי אירופה ואמריקה (כ-3,600 ל"י) לבין יוצאי אסיה ואפריקה (כ-2,100 ל"י), וההבדלים הם יותר קטנים ביחס להכנסה הפנוייה. בעוד שהמס הממוצע של ילידי אירופה ואמריקה מסתכם ב-550 ל"י למשפחה, מגיע המס הממוצע של ילידי אסיה ואפריקה ל-130 ל"י בלבד. במקביל לכך המס הממוצע של הוותיקים מגיע ל-680 ל"י ושל העולים שעלו אחרי 1954 הוא 100 ל"י בלבד. ילידי הארץ משלמים בממוצע 510 ל"י.

למרות הפער הניכר בשכבות האוכלוסייה, אין כמעט הבדל בין יוצאי אירופה ואמריקה לבין יוצאי אסיה ואפריקה ביחס שבין ההכנסה הממוצעת של הוותיקים, לבין זו של העולים החדשים מאותה ארץ מוצא. ההכנסה הממוצעת ברוטו של העולים מאסיה ואפריקה שבאו בשנים 1955 עד 1958, מהווה כ-70 אחוז מהכנסתם הממוצעת של עולי אסיה ואפריקה שעלו ארצה בין 1948 ל-1954. האחוז המקביל אצל עולי אירופה ואמריקה הוא 68 אחוזים. ההכנסה הממוצעת של העולים שהגיעו בשנים 1948 עד 1954, מהווה 74 אחוזים מהכנסתם הממוצעת של הוותיקים יוצאי אסיה ואפריקה, ו-70 אחוז מהכנסתם הממוצעת ברוטו של הוותיקים מיוצאי אירופה ואמריקה.

תופעה דומה מוצאים גם ביחס להכנסה הפנוייה, והאחוזים המקבילים הם 70 אחוז נגד 68 אחוזים ו-77 אחוזים נגד 75 אחוזים, דהיינו דמיון עוד יותר גדול מהמצוי בהכנסה ברוטו.

3. דרך עריכת הסקר

סקר החסכונות 1957/58 מבוסס על מדגם של כ-3,000 משפחות עירוניות מהאוכלוסייה היהודית, שענו על שאלון מפורט לגבי חסכונותיהן והנכסותיהן. נחקרו החסכונות של פרטים בלבד, ולא החסכונות של חברות בע"מ, מוסדות שלא למטרת רווח, הממשלה וכו'. הסקר בוצע בחודשים מאי עד יולי 1958. הנתונים שעובדו בשלב זה מתייחסים בעיקר לשכירים.

(1) תקופת הסקר. הנתונים מתייחסים לשנה שלימה, מ-1 באפריל 1957 עד 31 במארס 1958.

(2) אוכלוסיית הסקר. הסקר הקיף את המשפחות היהודיות מהאוכלוסייה העירונית בלבד, שהוגדרה לצורך הסקר, ככוללת את כל היישובים שיש בהם 5,000 נפשות ומעלה, ויישובים יותר קטנים שאינם חקלאיים באופיים (תושבי המעברות כלולים בסקר). אוכלוסייה זו כוללת כ-400,000 משפחות יהודיות, שהן כ-83 אחוזים מהמשפחות היהודיות בארץ.

(3) המדגם. במדגם נבחרו כ-3,500 משפחות, המייצגות את האוכלוסייה העירונית בסוף מארס 1958. המדגם נבחר בשני שלבים: ראשית, הוצא מדגם מרשימות הבוחרים אשר הושלם לאחר מכן על-ידי מדגם אזוריים (לפי שיטה הדומה לשיטה שבשימוש בסקרי כוח האדם). שנית, בשכבות בהן מרוכזים בעלי הכנסות גבוהות, נבחר מדגם יחסי יותר גדול (עד לשלושה אחוזים), בכדי שמספר המשפחות האמידות יהיה מיוצג במידה מספקת במדגם, בעוד שבשכבות האחרות נבחרו כמחצית האחוז.

התוצאות שנתקבלו מיחידות החקירה, שוקללו בהתאם לאחוז הדגימה של כל שכבה, וכן במידת ההיענות של השכבה.

(4) דרך קבלת הנתונים. לכל יחידת חקירה שנבחרה נשלח מכתב המסביר את מטרת המחקר, ולאחר מכן ביקר פוקד שמילא את השאלון על סמך התשובות שמסר ראש יחידת החקירה. השאלון היה בעילום שם ובהבטחת הסודיות של הנתונים שנמסרו על-ידי יחידת החקירה. מילוי השאלון ארך בממוצע כשעה. כ-50 פוקדים, שקיבלו הדרכה מיוחדת לצורך זה, ביצעו את הסקר בתקופה מאי עד יולי 1958.

(5) הפרטים בשאלון. השאלון כלל פרטים על מרכיבי החיסכון (השקעות בדירות ובתים; תשלומים לביטוח חיים ולקופות תגמולים; קבלת ופרעון חובות; קניית ומכירת ניירות ערך; פקדונות בבנקים וחיסכון דרך העסק) וכן פרטים על הכנסות של בני יחידת החקירה; תכונות דמוגרפיות ופרטים על התעסוקה של בני יחידת החקירה. פרק מיוחד בשאלון הוקדש למקבלי פיצויים מגרמניה.

(6) מהימנות הנתונים. כבכל סקר מסוג זה יש לנתונים שני סוגי טעויות: הסוג הראשון קשור בעובדה שנחקר מדגם אוכלוסייה ולא האוכלוסייה כולה; והשני, נובע מאי-דיוקים של תשובה (סירוב למסור פרטים, מסירת פרטים לא מדויקים, העלמת נתונים, אי-הבנת השאלון ועוד).

(א) טעות הדגימה. טרם נערכו חישובים מדויקים לקביעת הטעות הנגרמת לנתונים על מדגם בלבד, והטעות הנגרמת בהתחשב בשיטת בחירת המדגם.

לפי חישובים גולמיים אפשר להעריך את טעות הדגימה בממוצע ההכנסה (3,200 ל"י) ל-15 ל"י בערך או פחות מאחוז; לעומת זאת טעות הדגימה בממוצע החיסכון (170 ל"י) מגיעה ל-10 ל"י בערך או כ-6 אחוזים. בדרך כלל הטעות יותר גדולה בקבוצות אוכלוסייה קטנות, וכן יותר גדולה הטעות בפירוט סעיפי החיסכון וההכנסה.

(ב) טעות התשובה. מתוך 3,492 משפחות שנבחרו למדגם עובדו 2,909 שאלונים (83 אחוזים). היתר סירבו לענות (כ-5 אחוזים), נעדרו מבתייהם או שלא נמצאו (כ-5 אחוזים), או נפסלו במשרד (כ-7 אחוזים) מפני שהתשובות היו לקויות ביותר.

נערכה ביקורת קפדנית, הן על-ידי עובדים והן על-ידי מכונות סטטיסטיות, לבדיקת הנתונים שנמסרו. במקרים רבים נערך ביקור חוזר אצל יחידות החקירה לבדיקת הליקוי, והשאלונים תוקנו; אך אם גם לאחר בדיקות נוספות לא הצליחו לגלות את מקור הליקוי, נפסלו השאלונים. אולם גם בשאלונים שלא נפסלו, מצויות ללא ספק טעויות של תשובה, למשל: יש לקבל בזהירות את הנתונים על השינוי בפקדונות בבנקים והחיסכון שנשאר בעסק.

4. הגדרות

יחידת החקירה. "יחידת החקירה" היא משפחה המנהלת משק בית משותף. בן משפחה בגיל 18 ומעלה, שיש לו הכנסה משלו והמוציא או החוסך לפחות חלק ממנה לפי ראות עיניו, מהווה "יחידת חקירה" נפרדת. אולם אשה נשואה שייכת תמיד ל"יחידת החקירה" של בעלה. ראש יחידת החקירה. אצל זוגות נשואים בלי ילדים או עם ילדים בגיל 18 ומטה, הבעל הוא "ראש היחידה". בשאר המקרים – האדם המבוגר ביותר ב"יחידת החקירה" שיש לו הכנסה משלו. המעמד הכלכלי, יבשת הלידה והוותק בארץ, מתייחסים ל"ראש יחידת החקירה". ההכנסה ברוטו. כל ההכנסות השוטפות של "יחידת החקירה" (לפני ניכוי מסים ולפני הפרשות) מהמקורות הבאים: עבודה שכירה, עסק או עבודה עצמאית, רנטה, דיבידנדה, ריבית, ותשלומי העברה שוטפים, כגון סעד ותמיכות שוטפות מקרובי משפחה. תקבולים חד-פעמיים לא נכללו בהכנסה ברוטו.

הכנסת השכירים כוללת הטבות סוציאליות, ששילמו המעבידים במזומנים ובמישרין. הפרשות המעביד לקופת תגמולים, לזכות חשבוננו של השכיר, לא נכללו בהכנסה ברוטו של השכיר.

ההכנסה הפנויה. ההכנסה ברוטו, בניכוי המסים הישירים (מס הכנסה, ילב מגן וביטוח לאומי), ש"יחידת החקירה" חייבת לשלם לפי פקודת מס הכנסה וחוק ביטוח לאומי, ולא התשלומים ש"יחידת החקירה" שילמה בפועל.

החיסכון. החלק מן ההכנסה הפנויה שלא הוצא לצריכה או לרכישת נכסי צריכה בני קיימא. חישוב החיסכון נעשה על-פי סיכום מרכיבי החיסכון החיוביים, בניכוי מרכיבי החיסכון השליליים ובניכוי התקבולים החד-פעמיים.

מרכיבי החיסכון העיקריים, הם :

(1) חיסכון חוזי. החיסכון החוזי חיובי לפי ההגדרה. התחייבות החוסך להפריש למטרות של חיסכון סכומים קבועים, או אחוז מסוים מהכנסתו, במועדים קבועים. אין לערב מושג זה עם חיסכון חובה, המוטל על החוסך על-פי החוק.

סוגי החיסכון החוזי שנרשמו בסקר, הם: פרמיות לביטוח חיים (פרט לביטוח ריזיקו); הפרשות לקופת תגמולים (פרט להפרשות המעביד); פרעון חובות הקשורים בנכסי דלא נידי, שפורעים אותם בתשלומים קבועים (בעיקר משכנתאות). תשלומים לביטוח לאומי לא נכללו בין סוגי החיסכון החוזי.

(2) חיסכון נזיל. פקדונות בבנקים או בתוכניות חיסכון; קניית ניירות ערך בניכוי מכירת ניירות ערך.

(3) השקעות בנכסי דלא נידי. רכישת בתים, מגרשים ודירות במחיר הקנייה (בניכוי מקדמות ששולמו לפני שנת הסקר); תשלומים על חשבון רכישת בתים, מגרשים ודירות בעתיד; תשלום דמי מפתח; הוצאות על חשבון תוספת ושינויים בדירה או בבניין (כגון התקנת הסקה מרכזית ותוספת חדר, אולם לא תיקונים שוטפים). פחות התמורה ממכירת נכסי דלא נידי וקבלת דמי מפתח מדייר יוצא (בלי השליש המופרש לבעל הבית).

(4) מרכיבי חיסכון אחרים. פרעון הלוואות שאינן כלולות בחיסכון חוזי; חיסכון עסקי (רווחים שנשארו בעסק והשקעות חדשות בעסק שלא מרווחי השנה); וקבלת הלוואות.

(5) הכנסות חד-פעמיות. ירושות, מתנות וזכויות בהגרלה; פיצויים חד-פעמיים. הכנסות אלה לא נכללו בהכנסה ברוטו, ומשום כך יש לנכות אותן מהחיסכון, כדי להגיע לסכום החיסכון של "יחידת החקירה".

נכסי תצרוכת בני קיימא. כלי בית שהשימוש בהם הוא לזמן ארוך (כגון: מקרר חשמלי, מכונת כביסה, טלפון ורדיו) וכלי רכב שלא לשימוש העסק; רהיטים ושאר חפצים (פרט לבגדים) ובתנאי שמחירם הוא —100 ל"י ויותר. נכסים אלה אינם נכללים אומנם בחיסכון, אך אינם מיועדים לצריכה שוטפת בלבד, ומשום כך נרשמו בנפרד. נכסים אלה נרשמו במחיר הקנייה, והנכסים שנמכרו נוכחו במחיר המכירה.

המעמד הכלכלי. המעמד הכלכלי חולק לחמש קבוצות:

(1) עצמאים בלי מקום עסק קבוע. מפרנסים שאינם שכירים ואין להם מקום עסק קבוע במובן המקובל, כגון: סבלים, רוכלים, סוכנים ונהגי מוניות.

(2) עצמאים אחרים. עצמאים ומעבידים המעסיקים פחות מארבעה עובדים, שלא במקצועות החופשיים ושיש להם מקום עסק קבוע.

(3) מנהלים ושכירים בעלי מקצועות חופשיים. שכירים בתפקידי מנהלים או שכירים בעלי "מקצועות חופשיים", כגון מהנדסים, עורכי דין, סופרים ואומנים.

(4) פנסיונרים. אנשים המתפרנסים מרכוש, מבלי לעבוד.

(5) נתימכים. מקבלי קצבה שלא ממקום העבודה (מביטוח לאומי או מקרובי משפחה).

יחידות החקירה, לפי קבוצת ההכנסה ברוטו וההכנסה הפנוייה

(אחוזים)

כל האוכלוסייה העירונית			שכירים			קבוצת הכנסה (ל"י)
הכנסה פנוייה		הכנסה ברוטו	הכנסה פנוייה		הכנסה ברוטו	
ההכנסה	יחידות החקירה	יחידות החקירה	ההכנסה	יחידות החקירה	יחידות החקירה	
2.9	12.8	12.5	1.9	8.0	7.9	0-999
4.1	9.1	8.7	3.6	8.6	8.2	1,000-1,499
6.5	10.3	8.8	5.6	9.3	8.0	1,500-1,999
11.3	13.9	11.1	10.9	14.1	11.0	2,000-2,499
16.3	16.4	11.8	17.6	18.7	13.5	2,500-2,999
13.6	11.7	14.4	14.6	13.2	16.3	3,000-3,499
10.2	7.6	7.6	10.7	8.4	8.5	3,500-3,999
7.9	5.1	5.1	8.0	5.5	5.5	4,000-4,499
7.1	4.2	4.2	7.5	4.6	4.3	4,500-4,999
16.1	7.7	11.4	17.0	8.6	13.0	5,000-7,499
4.0	1.2	4.4	2.6	1.0	3.8	7,500 ויותר
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	כל קבוצות ההכנסה

לוח 2

ההכנסה ברוטו וההכנסה הפנוייה, לפי המעמד הכלכלי של ראש יחידת החקירה

המעמד הכלכלי	ממוצע (ל"י)		אתונים			
	הכנסה פנוייה	הכנסה ברוטו	הכנסה פנוייה	הכנסה ברוטו	יחידות החקירה	
	אחוז ההכנסה הפנוייה מההכנסה ברוטו					
שכירים וחברי קואופראטיבים						
מנהלים ובעלי מקצועות חופשיים	79.3	4,484	5,648	14.4	15.7	8.9
פקידים	88.0	3,284	3,730	23.4	23.0	19.7
פועלים מקצועיים	90.8	2,749	3,028	23.1	22.0	23.2
פועלים בלתי מקצועיים	95.3	1,873	1,966	11.9	10.8	17.5
חברי קואופראטיבים	84.0	4,272	5,086	2.1	2.2	1.4
סך הכל	87.9	2,928	3,330	74.9	73.7	70.7
עצמאים						
מקצועות חופשיים	71.8	4,305	6,025	2.6	3.1	1.6
עצמאים ללא מקום עסק קבוע	87.7	2,315	2,935	4.4	4.3	5.3
מעבידים המעסיקים 4 עובדים ויותר	60.4	5,083	8,418	2.0	2.9	1.1
עצמאים אחרים	84.6	2,796	3,306	11.8	12.1	11.7
סך הכל	80.3	2,921	3,639	20.8	22.4	19.7
אחרים						
פנסיונרים	93.7	2,096	2,237	1.2	1.1	1.5
נתמכים	97.1	1,089	1,121	3.1	2.8	8.1
סך הכל	96.2	1,253	1,302	4.3	3.9	9.6
סך כל יחידות החקירה	86.5	2,766	3,196	100.0	100.0	100.0

לוח 3

הכנסה ברוטו ממוצעת והכנסה פנוייה ממוצעת, לפי יבשת הלידה והותק בארץ
של ראש יחידת החקירה

כל האוכלוסייה			שכירים		יבשת הלידה והותק בארץ
הכנסה פנוייה ממוצעת (ל"י)	הכנסה ברוטו ממוצעת (ל"י)	יחידות החקירה (אחוזים)	הכנסה פנוייה ממוצעת (ל"י)	יחידות החקירה (אחוזים)	
י ל י ד י א ס י ה ו א פ ר י ק ה					
2,459	2,707	5.0	2,746	4.5	ותיקים
1,893	1,996	18.9	2,088	20.8	עולים 1948 עד 1954
1,330	1,393	2.9	1,418	3.7	1955 עד 1958
1,937	2,062	26.8	2,108	29.0	סך הכל
י ל י ד י א י ר ו פ ה ו א מ ר י ק ה					
3,510	4,250	34.3	3,716	32.7	ותיקים
2,635	2,959	27.3	2,914	25.9	עולים 1948 עד 1954
1,789	2,001	1.6	1,707	1.5	1955 עד 1958
3,094	3,643	63.2	3,319	60.1	סך הכל
י ל י ד י ה א רץ					
2,926	3,435	10.0	2,965	10.9	ותיקים
3,377	4,055	39.3	3,598	37.2	עולים 1948 עד 1954
2,331	2,565	46.2	2,546	46.7	1955 עד 1958
1,474	1,577	4.5	1,504	5.2	1958 עד 1955
2,766	3,196	100.0	2,928	100.0	סך כל יחידות החקירה

לוח 4

יחידות החקירה, לפי המעמד הכלכלי של ראש יחידת החקירה ולפי קבוצת ההכנסה ברוטו
(אחוזים)

כל האוכלוסייה	פנסיונרים ונתמכים	עצמאים					שכירים						קבוצת ההכנסה ברוטו (ל"י)
		סך הכל	אחרים	מעבידים המעסיקים 4 עובדים ויותר	עצמאים ללא מקום עסק קבוע	מקצועות חופשיים	סך הכל	חברת קואופראטיבים	פועלים בלתי מקצועיים	פועלים מקצועיים	פקידים	מנהלים ומקצועות חופשיים	
12.5	53.6	10.1	9.7	0.8	13.9	6.4	7.9	—	22.1	4.6	2.2	2.2	0-999
8.7	13.9	7.9	7.6	—	11.0	5.1	8.2	—	17.5	6.5	4.4	3.8	1,000-1,499
8.8	11.8	10.0	10.1	2.6	13.9	2.5	8.0	—	15.5	9.2	3.2	2.2	1,500-1,999
11.1	8.0	13.2	13.9	3.6	14.8	10.1	11.0	3.0	14.9	15.7	5.4	4.8	2,000-2,499
11.8	3.3	9.6	11.3	4.5	9.0	2.6	13.5	6.6	14.6	15.9	14.8	3.4	2,500-2,999
14.4	4.1	12.1	12.6	4.7	14.1	6.9	16.3	8.0	8.8	19.7	23.9	6.3	3,000-3,499
7.6	1.7	7.1	8.3	4.7	6.2	2.9	8.5	6.6	2.6	10.5	12.3	6.4	3,500-3,999
5.1	1.1	5.6	5.2	12.3	5.1	6.1	5.5	11.2	0.9	6.3	8.3	5.5	4,000-4,499
4.2	X	5.7	6.1	6.2	3.8	9.0	4.3	22.3	1.4	2.7	6.2	7.2	4,500-4,999
11.4	2.3	10.5	9.6	21.5	7.5	18.5	13.0	28.7	1.7	7.8	16.7	37.8	5,000-7,499
2.9	0.2	4.3	3.3	19.9	0.7	12.0	2.8	13.6	X	1.0	1.9	13.6	7,500-9,999
1.5	—	3.9	2.3	19.2	—	17.9	1.0	—	—	X	0.7	6.8	10,000 ויותר
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סך כל יחידות החקירה

הערה: X מציין שהמספר המוחלט קטן יתר על המידה.

לוח 5

ממוצע החיפכון ליחידת הקירה, לפי המעמד הכלכלי של ראש היחידה
ולפי המרכיבים (כל האוכלוסייה)

(ל"י)

קניית נכסי תצרוכת בני קיימא	פרעון תובות	הכנסות חד" פעמיות	השקעות בנכסי ולא ניידי	חיפכון חוזי	המעמד הכלכלי
שכירים וחברי קואופראטיבים					
306	442	581	522	286	מנהלים ובעלי מקצועות חופשיים
199	308	369	590	171	פקידים
142	214	122	381	144	פועלים מקצועיים
60	104	62	213	84	פועלים בלתי מקצועיים
359	450	256	712	244	חברי קואופראטיבים
162	246	236	422	157	סך הכל
עצמאים					
256	385	729	1,164	162	מקצועות חופשיים
120	135	108	153	67	עצמאים ללא מקום עסק קבוע
150	451	365	271	181	מעבידים המעסיקים 4 עובדים ויותר
119	176	277	346	65	עצמאים אחרים
133	198	274	358	80	סך הכל
אחרים					
153	53	833	497	29	פנסיונרים
16	37	113	60	13	נתמכים
38	39	227	129	16	סך הכל
145	217	243	381	128	סך כל יחידות החקירה

לוח 6

ממוצע החיסכון ליחידת חקירה, לפי יבשת הלידה והוותק בארץ
של ראש יחידת החקירה ולפי המרכיבים (כל האוכלוסייה)
(ל"י)

קניית נכסי תצרוכת בני קיימא	פרעון חובות	הכנסות חד-פעמיות	השקעות בנכסי דלא נידי	חיסכון חוזי	יבשת הלידה והוותק בארץ
י ל י ד י א ס י ה ו א פ ר י ק ה					
154	157	105	241	88	ותיקים
61	113	33	180	89	עולים 1948 עד 1954
49	34	32	221	44	1955 עד 1958
77	112	46	196	84	סך הכל
י ל י ד י א י ר ו פ ה ו א מ ר י ק ה					
176	298	399	317	163	ותיקים
167	216	228	449	135	עולים 1948 עד 1954
68	93	79	2,390	59	1955 עד 1958
170	258	318	418	149	סך הכל
י ל י ד י ה א רץ					
168	242	308	633	122	ותיקים
174	281	362	307	154	עולים 1948 עד 1954
124	154	148	339	116	1955 עד 1958
55	52	46	900	49	1958 עד 1955
145	217	243	381	128	סך כל יחידות החקירה

לוח 7

ממוצע החיסכון ליחידת חקירה, לפי קבוצת ההכנסה הפנוייה ולפי המרכיבים (שכירים)
(ל"י)

קבוצת ההכנסה הפנוייה (ל"י)	חיסכון חוזי	חיסכון נזיל	השקעות בנכסי דלא ניידי	קבלת חובות	פרעון חובות	הכנסות חדר-פעמיות	סך כל החיסכון	קניית נכסי תצרוכת בני קיימא	סך הכל
פחות מ-500	12	2	302	242	40	18	-56	24	-32
500-999	29	20	185	216	33	48	-48	16	-30
1,000-1,499	31	123	337	205	22	218	-66	39	-27
1,500-1,999	51	-41	359	244	64	131	22	58	80
2,000-2,499	107	-22	312	300	167	43	122	90	212
2,500-2,999	147	90	375	320	208	270	98	159	257
3,000-3,499	174	21	363	447	324	143	231	148	379
3,500-3,999	207	161	478	524	325	290	269	247	516
4,000-4,499	277	173	758	627	407	531	255	241	496
4,500-4,999	231	226	483	699	430	259	325	351	676
5,000-7,499	363	475	759	1,179	631	543	490	414	904
7,500 ויותר	733	2,148	1,175	1,320	672	1,455	1,893	459	2,352
סך כל יחידות החקירה (שכירים)									
	157	119	422	444	246	236	171	162	333

לוח 8

ממוצע החיסכון ליחידת חקירה, לפי יבשת הלידה, הוותק בארץ והמעמד הכלכלי של ראש יחידת החקירה ולפי המרכיבים (שכירים) (ל"מ)

סך הכל	קניית נכסי תצרוכת בני קיימא	סך כל החיסכון	הכנסות תרופעמיות	פרעון חובות	קבלת חובות	השקעות נכסי דלא ניידי	חיסכון נזיל	חיסכון חוזי	
יבשת הלידה והוותק בארץ									
									י לידי אסיה ואפריקה
259	169	90	14	194	267	184	-8	115	ותיקים
174	70	104	41	128	242	205	23	108	עולים 1948 עד 1954
136	37	99	36	38	156	254	21	50	1955 עד 1958
182	81	101	36	127	228	179	179	102	סך הכל
									י לידי אירופה ואמריקה
411	207	204	419	348	490	394	274	205	ותיקים
417	202	215	225	260	560	486	73	171	עולים 1948 עד 1954
120	49	71	12	87	1,701	2,378	171	70	1955 עד 1958
405	201	205	325	303	551	485	185	187	סך הכל
									י לידי הארץ
337	170	167	286	255	408	621	30	140	ותיקים
392	202	190	369	329	463	368	240	194	עולים 1948 עד 1954
309	143	166	143	201	414	361	51	143	1955 עד 1958
131	40	91	29	53	620	892	66	56	
המעמד הכלכלי									
606	306	300	581	442	720	522	555	286	מנהלים ובעלי מקצועות חופשיים
369	199	170	369	308	620	590	118	171	פקידים
326	142	184	122	214	331	381	30	144	פועלים מקצועיים
140	60	80	62	104	217	213	24	84	פועלים בלתי מקצועיים
722	359	363	256	450	948	712	44	244	חברי קואופראטיבים
333	162	171	236	246	444	422	119	157	סך כל יחידות החקירה (שכירים)

אחוז החיסכון הממוצע של יחידת חקירה מההכנסה הפנויה, לפי קבוצת ההכנסה הפנויה ולפי המרכיבים (שכירים)

סך הכל	קניית נכסי תצרוכת בני קיימא	סך כל החיסכון	הכנסות חר פעמיות	פרעון חובות	קבלת חובות	השקעות בנכסי דלא ניידים	חיסכון נזיל	חיסכון חוץ	קבוצת ההכנסה הפנויה (לי)
-8.2	5.9	-14.1	4.5	10.1	61.0	76.3	0.5	3.0	פחות מ־500
-3.9	2.0	-6.2	6.2	4.2	27.7	23.8	2.6	3.4	500-999
-2.1	3.2	-5.3	17.5	1.8	16.4	27.0	9.9	2.5	1,000-1,499
4.5	3.3	1.2	7.5	3.6	13.9	20.5	-2.3	2.9	1,500-1,999
9.4	4.0	5.4	1.9	7.4	13.3	13.9	-1.0	4.7	2,000-2,499
9.4	5.8	3.6	9.9	7.6	11.7	13.7	3.3	5.4	2,500-2,999
11.8	4.6	7.2	4.5	10.1	13.9	11.3	0.6	5.4	3,000-3,499
13.8	6.6	7.2	7.8	8.7	14.1	12.8	4.3	5.6	3,500-3,999
11.7	5.7	6.0	12.4	9.5	14.7	17.8	4.1	6.5	4,000-4,499
15.2	7.4	6.9	5.5	9.1	14.8	10.2	4.5	4.9	4,500-4,999
15.7	7.2	8.5	9.4	10.9	20.4	13.1	8.2	6.3	5,000-7,499
27.1	5.3	21.8	16.8	7.7	15.2	13.5	24.7	8.4	7,500 ויותר
									סך כל יחידות החקירה (שכירים)
11.3	5.5	5.8	8.1	8.4	15.2	14.4	4.1	5.3	

אחוז יחידות החקירה בעלות חיסכון, לפי קבוצת ההכנסה הפנוייה ולפי המרכיבים (שכירים)

קבוצת ההכנסה הפנוייה (ל"י)	חיסכון חוזי	השקעות בנכסי דלא ניידים	הכנסות חד-פעמיות	פרעון חובות	קניית נכסי תצרוכת בני קיימא
פחות מ-500	30.2	13.4	11.9	39.6	14.6
500-999	59.2	12.3	6.3	30.9	6.2
1,000-1,499	56.5	16.4	10.1	27.9	10.3
1,500-1,999	63.5	18.9	4.6	37.1	10.9
2,000-2,499	71.7	22.1*	5.4	42.5	20.9
2,500-2,999	79.8	21.5	14.4	48.4	27.7
3,000-3,499	82.9	22.5	12.5	47.8	28.4
3,500-3,999	81.6	26.6	19.1	54.1	42.8
4,000-4,499	89.0	30.9	11.7	55.7	41.8
4,500-4,999	80.7	31.4	15.0	50.7	53.9
5,000-7,499	84.8	28.8	18.6	47.3	50.6
7,500 ויותר	85.3	31.4	17.8	30.3	28.2
סך כל יחידות החקירה (שכירים)	74.7	22.4	11.7	44.1	27.4

לוח 10

אחוז החיסכון הממוצע של יחידת חקירה מההכנסה הפנויה, לפי יבשת הלידה, הוותק בארץ והמעמד הכלכלי של ראש יחידת החקירה ולפי המרכיבים (שכירים)

סך הכל	קניית נכסי תצרוכת בני קיימא	סך כל החיסכון	הכנסות חד-פעמיות	פרעון חובות	קבלת חובות	השקעות בנכסי דלא ניידים	חיסכון נזיל	חיסכון חוץ	
יבשת הלידה והוותק בארץ									
9.5	6.2	3.3	0.5	7.1	9.7	6.7	-0.3	4.2	ילידי אסיה ואפריקה ותיקים
8.3	3.3	5.0	2.0	6.1	11.1	9.8	1.1	5.2	עולים 1948 עד 1954
9.6	2.6	7.0	2.6	2.3	11.0	18.0	1.5	3.5	1955 עד 1958
8.1	4.0	4.1	2.4	5.8	10.9	10.1	0.3	4.3	סך הכל
ילידי אירופה ואמריקה ותיקים									
11.1	5.6	5.5	11.3	9.4	13.2	10.6	7.4	5.5	עולים 1948 עד 1954
14.3	6.9	7.4	7.7	8.9	19.2	16.7	2.5	5.9	1955 עד 1958
7.6	2.9	4.2	0.7	5.1	99.7	139.4	10.0	4.1	סך הכל
12.0	5.5	6.5	10.3	8.3	15.7	13.5	3.7	4.8	ילידי הארץ ותיקים
11.3	5.7	5.6	9.6	8.6	13.8	21.0	1.0	4.7	עולים 1948 עד 1954
10.9	5.6	5.3	10.3	9.1	12.9	10.2	6.7	5.4	1955 עד 1958
12.1	5.6	6.5	5.6	7.9	16.2	14.2	2.0	5.6	מנהלים ובעלי מקצועות חופשיים
8.7	2.7	6.0	1.9	3.5	41.2	59.0	4.4	3.7	פקידים
המעמד הכלכלי									
13.5	6.8	6.7	13.0	9.9	16.1	11.6	12.4	6.4	פועלים מקצועיים
11.3	6.1	5.2	11.2	9.4	18.9	18.0	3.6	5.2	פועלים בלתי מקצועיים
11.9	5.2	6.7	4.4	7.8	12.0	13.9	1.1	5.2	חברי קואופראטיבים
7.5	3.2	4.3	3.3	5.5	11.6	11.4	1.3	4.5	סך כל יחידות החקירה (שכירים)
14.5	8.4	6.1	6.0	10.5	22.2	16.7	1.0	5.7	
11.3	5.5	5.8	8.1	8.4	15.2	14.4	4.1	5.3	

אחוז יחידות החקירה בעלות חיפוקן, לפי יבשת הלידה, הוותק בארץ והמעמד הכלכלי של ראש היחידה ולפי המרכיבים (שכירים)

קניית נכסי חצרות בני קיימא	פרעון חובות	הכנסות חדפעמיות	השקעות בנכסי דלא ניזי	חיפוקן חוזי	
יבשת הלידה והוותק בארץ					
ילידי אסיה ואפריקה					
32.4	49.8	6.4	16.0	72.0	ותיקים
14.6	39.7	2.6	19.6	79.9	עולים 1948 עד 1954
10.1	42.6	3.7	26.2	61.6	1955 עד 1958
16.9	41.6	3.3	19.9	76.4	סך הכל
ילידי אירופה ואמריקה					
33.8	45.5	15.9	22.4	76.9	ותיקים
30.9	44.2	14.1	23.7	76.0	עולים 1948 עד 1954
20.7	60.7	7.4	55.9	35.8	1955 עד 1958
32.2	45.3	14.9	23.8	76.1	סך הכל
ילידי הארץ					
29.5	45.3	16.4	21.8	62.1	ותיקים
33.7	46.0	14.8	21.6	76.3	עולים 1948 עד 1954
23.6	42.2	8.9	21.9	77.7	1955 עד 1958
13.3	48.0	4.8	35.1	61.2	
המעמד הכלכלי					
38.6	40.6	21.8	26.2	73.8	מנהלים ובעלי מקצועות חופשיים
34.2	48.3	14.9	22.8	68.0	פקידים
26.3	46.9	9.6	22.9	80.6	פועלים מקצועיים
14.3	36.5	5.4	19.1	74.7	פועלים בלתי מקצועיים
43.3	57.5	16.1	28.2	74.5	חברי קואופראטיבים
27.4	44.1	11.7	22.4	74.7	סך כל יחידות החקירה (שכירים)

לוח 13
ההכנסה הפנוייה הממוצעת של יחידות החקירה לפי גודל החיסכון (שכירים)
(אחוזים)

סך כל ההכנסות	ההכנסה הפנוייה (ל"י)											גודל החיסכון (ל"י)		
	7,500 ויותר	5,000- 7,499	4,500- 4,999	4,000- 4,499	3,500- 3,999	3,000- 3,499	2,500- 2,999	2,000- 2,499	1,500- 1,999	1,000- 1,499	500- 999		פחות מ־500	
														חיסכון חיובי
2.1	45.8	10.9	2.1	5.6	1.9	1.3	—	—	—	—	—	—	—	2,000 ויותר
6.7	27.1	18.2	16.3	12.0	8.8	7.8	6.2	3.0	0.5	0.7	—	—	—	1,000-1,999
12.5	12.5	28.4	23.8	18.0	19.9	16.2	11.4	8.8	6.4	0.6	—	—	—	500-999
15.6	8.3	10.7	18.7	20.5	18.9	22.3	21.0	17.4	11.4	4.1	4.4	—	—	200-499
28.3	1.1	6.0	9.0	16.9	23.0	26.7	29.7	38.1	39.7	42.1	38.8	16.2	—	1-199
10.2	—	1.4	2.8	0.5	4.1	3.8	5.3	12.3	17.4	25.8	28.6	43.2	—	לא חוסכים
														חיסכון שלילי
9.3	2.2	7.4	6.2	3.4	5.1	6.9	9.7	10.6	13.8	11.4	13.4	26.4	—	1-199
7.6	1.0	6.2	6.4	8.4	9.8	5.4	8.5	5.6	7.5	8.0	11.8	14.2	—	200-499
3.6	1.0	2.8	9.6	5.1	4.4	7.2	3.5	1.9	0.1	4.1	0.6	—	—	500-999
2.7	—	3.9	2.3	6.5	3.7	1.7	2.8	1.9	1.9	3.1	2.4	—	—	1,000-1,999
1.4	1.0	4.1	2.8	3.1	0.4	0.7	1.9	0.4	1.3	0.1	—	—	—	2,000 ויותר
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סך הכל
														החיסכון הממוצע
171	1,893	490	325	255	269	231	98	122	22	*-66	*-48	*-56	—	(ל"י)

* חיסכון שלילי.